

Odkaz Assisi po 35 rokoch

Eric Sammons

20. októbra 2021 ✝ Cirkev

Pápež František sa pripája k náboženským lídrom z celého sveta, aby sa spoločne zamýšľali nad „svetom vynárajúcim sa z pandémie“. Pápež bude predsedáť kresťanskému ekumenickému modlitebnému zhromaždeniu a potom sa pripojí k pravoslávny, protestantským, moslimským, židovským, budhistickým a hinduistickým predstaviteľom na záverečnom obrade. Podujatie sa koná v „duchu Assisi“ pri príležitosti 35. výročia Svetového dňa modlitieb za mier, ktorý v roku 1986 vyhlásil pápež Ján Pavol II. v rodisku svätého Františka.

Zdroj: wikimedia commons

Hoci podobné stretnutia sú dnes už bežné, stretnutie v roku 1986 bolo prelomovou udalosťou, ktorá ohromným spôsobom ovplyvnila vnímanie katolicizmu katolíkmi aj nekatolíkmi, ako aj ich vzťah k iným náboženstvám. Bola to udalosť, ktorá zásadne zmenila pohľad katolíkov na ich vieru a jej miesto vo svete.

Svetový deň modlitieb za mier v roku 1986 porušil 4 000 rokov dlhú židovsko-kresťanskú tradíciu

Od prvých dní židovského národa, cez časy apoštolov až po 20. storočie považovali židia a neskôr katolíci miešanie s inými náboženstvami za najväčší hriech. Izrael po stáročia bojoval proti pohanským praktikám, ktoré prenikali do jeho viery; svätý Pavol varoval pred miešaním sa s neveriacimi (porov. 2Kor 6,14–16); veľkí katolícki misionári ako svätý Bonifác ničili pohanské modly v úsilí priviesť ľudí k pravej viere.

Modlitby neveriacich boli považované bezvýsledné, pretože nesmerujú k pravému Bohu. Žalmista napísal: „Lebo všetci bohovia pohanov sú ničoty“ (Ž 96,5). Ešte aj *zdaniu* podpory falošného náboženstva sa bolo treba za každú cenu vyhýbať. V Druhej knihe Machabejcov starší zákonník Eleazar odmieta jesť mäso naoko vyzerajúce ako bravčové zo strachu, že by mohlo pohoršiť ostatných, pomýliť ich a priviesť ich k hriechu (2Mach 6,24–25).

Všetku túto obozretnosť voči iným náboženstvám v roku 1986 pápež Ján Pavol II. odhodil v mene „medzináboženského dialógu“.

Éra medzináboženského dialógu sa nezačala v roku 1986. II. vatikánsky koncil ju začal dve desaťročia skôr. Pápež Pavol VI., ktorý podporoval ekumenizmus medzi kresťanmi, však bol v dialógu s nekresťanskými

náboženstvami opatrnejší. Aj keď ho za svojho pontifikátu dovolil, osobne sa k nemu staval zdržanlivo.

Ján Pavol II. takéto výhrady nemal. Od začiatku svojho pontifikátu uprednostňoval spoluprácu s inými náboženstvami. Bol presvedčený, že spolupráca svetových náboženstiev môže pomôcť prekonať problémy sveta, najmä vojny a násilie. Konkrétne sa domnieval, že modlitba – vrátane modlitieb nekatolíkov a dokonca aj nekresťanov – by mohla prispieť k pokoju vo svete. Dva mesiace po Assisi povedal:

V Assisi bola mimoriadnym spôsobom objavená jedinečná hodnota, ktorú má modlitba pre pokoj; skutočne sa ukázalo, že nie je možný pokoj bez modlitby, modlitby všetkých, každého v jeho vlastnej identite a pri hľadaní pravdy... Každá autentická modlitba je pod vplyvom Ducha, „ktorý sa za nás naliehavo prihovára“ (...) Môžeme skutočne tvrdiť, že každá autentická modlitba je vyvolaná Duchom Svätým, ktorý je tajomne prítomný v srdci každého človeka.

(Rímskej kúrii, 22. decembra 1986)

Podujatie v Assisi bolo teda príležitosťou na stretnutie náboženských vodcov, aby sa spoločne modlili.

Ján Pavol II. však starostlivo dbal o to, aby sa predstavitelia rôznych náboženstiev nemodlili spolu, ale aby „preto boli spolu, aby sa modlili“ (*Veriacim pri generálnej audiencii*, 22. októbra 1986). Hoci to môže vyzerať ako jedno a to isté, bolo to dôležité teologické rozlíšenie. Pápež nechcel spoločnú modlitbu, pretože by to znamenalo, že sa všetci modlia k tomu istému božstvu. Namiesto toho dal každému priestor, aby sa modlil individuálne.

Samozrejme, že poskytnutie „priestoru“ skončilo katastrofou. Skupina budhistov pod vedením dalajlámu umiestnila malú Budhovu sochu na svätostánok v kostole San Pietro, rozmiestnila okolo neho modlitebné zvitky a dym kadidla a vykonala tam svoje budhistické obrady. Niektorí by mohli podotknúť, že Ján Pavol II. nemohol vedieť, že sa to stane. Ale môžeme sa čudovať nekatolíkom, že keď dostali k dispozícii kostol, praktizovali v ňom svoje nekatolícke náboženstvo? A kto je vlastne vinný za toto znesvätenie?

Pápež na konci podujatia zhromaždil aj náboženských predstaviteľov, pričom každému z nich dal možnosť pomodliť sa samostatne podľa vlastnej tradície, pričom stále zdôrazňoval, že sa nemodlia spoločne.

Neprekvapuje preto, že **pápežovo starostlivé teologické rozlišovanie väčšina ľudí, katolíkov aj nekatolíkov, vôbec nepostrehlo**. Deň po tomto podujatí vyšla v *New York Times* správa s titulkou *12 náboženstiev sa spolu s pápežom modlilo za mier* s fotografiou Jána Pavla II. stojaceho medzi lídrami od pravoslávneho metropolitu až po afrických animistov. Táto udalosť vyslala posolstvo, či už to pápež zamýšľal alebo nie, že katolicizmus je jedným z mnohých náboženstiev, a nie jedinou pravou vierou.

Assisi je pravdepodobne najkontroverznejším zo všetkých činov Jána Pavla II.

Arcibiskup Marcel Lefebvre zo Spoločnosti svätého Pia X. povedal, že práve stretnutie v Assisi v roku 1986 dodalo naliehavosť jeho túžbe vysvätiť biskupov pre svoju Spoločnosť svätého Pia X., čo urobil bez pápežovho súhlasu o dva roky neskôr. Domnieval sa, že táto udalosť podporovala modloslužbu, a tvrdil, že potrebuje biskupov vo svojej Spoločnosti, aby sa v budúcnosti postavili proti takýmto akciám. Dokonca aj kardinál Ratzinger v tom čase kritizoval Assisi, hoci neskôr ako pápež Benedikt XVI. sám podobné podujatie usporiadal.

Spojitosť medzi Assisi a incidentom Pachamama v roku 2019 je dosť zrejma. Ak sa budhistické modlarstvo môže praktizovať v katolíckom kostole bez pápežskej výčitky (ba s implicitným pápežským súhlasom), prečo by sa potom nemohla otvorene priniesť juhoamerická modla na uctievanie do Vatikánu? V oboch prípadoch sa tieto činy modloslužby stretli s pápežským mlčaním.

Ako podrobne opisujem vo svojej knihe *Smrteľná ľahostajnosť*, dedičstvom Assisi je *náboženská ľahostajnosť*. Či už to bol alebo nebol zámer Jána Pavla II., Assisi upevnilo medzi katolíckmi predstavu, že ich viera je iba jedna z dlhého zoznamu náboženstiev a ich pápež je iba jedným z mnohých náboženských vodcov. Ukázalo to svetu, že katolíci si naozaj nemyslia, že ich náboženstvo stojí nad ostatnými náboženstvami.

Náboženská ľahostajnosť, ktorú podporilo Assisi, bola zároveň posledným klincom do rakvy silnej katolíckej evanjelizácii. Ved' načo sa namáhať a trápiť, aby sme ľudí priviedli ku katolicizmu, keď ich modlitby sú rovnako dobré ako tie naše? Assisi zavrholo tradičné katolícke presvedčenie, ktoré sa opakovane objavuje vo Svätom písme a Tradícii, že modlitby nekresťanov sú ničím, a postavilo tieto falošné náboženstvá na rovnakú úroveň ako náboženstvo pravé.

Mnohí konzervatívni katolíci dnes obhajujú Jána Pavla II. a Assisi. Tvrdia, že on určite nechcel podporovať náboženskú ľahostajnosť. Myslím, že majú pravdu. **Činy však mávajú aj nezámerné dôsledky, odlišné od pôvodného úmyslu.** Obraz pápeža stojaceho vedľa iných náboženských vodcov, obraz budhistov kladúcich svoju modlu na vrchol svätostánku, kde prebýva Ježiš, obraz pápeža, ktorý vyzdvihuje modlitby k falošným bohom – všetky **tieto obrazy vyslali silné posolstvo.**

A toto silné posolstvo zaznieva v Cirkvi aj po 35 rokoch. Dnes pápež spolu s islamským imámom vyhlasuje, že „*pluralizmus a rozmanitosť náboženstiev... existuje, lebo ho Boh chcel vo svojej múdrosti*“. A obidvaja toto spoločné vyhlásenie robia „v mene Boha“, hoci meno Boha pre katolíkov je „Otec, Syn a Duch Svätý“ (porov. Mt 28,19), čo islam zásadne odmieta. Takéto vyhlásenie by bolo ešte pred niekoľkými desaťročiami nemysliteľné, ale dnes je to pre katolíkov bežná vec.

Ak katolíci chcú naspäť získať misionárske zanietenie, budeme sa musieť s Assisi dlho a dôkladne zaoberať a prehodnotiť ho spolu s medzináboženským dialógom. Možno naši otcovia a matky vo viere boli predsa len múdri, keď odmietli miešanie katolicizmu s falošnými náboženstvami. Namiesto toho, aby sme katolícku Cirkev považovali iba za jedno z mnohých náboženstiev, **musíme znovu ohlasovať, že je to jediná pravá viera, bez ktorej nikto nemôže byť spasený.**

Preklad článku z portálu crisismagazine.com

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/odkaz-assisi-po-35-rokoch/>